

Warszawa, dnia 5.VI.1996 r.

RPO/214444/96/II/MB

Sąd Najwyższy
Izba Karna
w Warszawie

Wniosek

Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie art. 13 pkt 3 w zw. z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 20 września o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity Dz.U. Nr 26 z 1990 r. poz. 153 z późn. zmianami) oraz art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. Nr 109 z 1991 r. poz. 471)

wnoszę

o podjęcie uchwały wyjaśniającej budzący wątpliwości, w jego stosowaniu, przepis art. 78 § 1 kk, zawierającej odpowiedź na pytanie czy przepis ten ma zastosowanie także w wypadku skazania, za popełnione w okresie próby podobne do poprzedniego przestępstwo, na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Uzasadnienie

Problem ten wyłonił się w związku z zarządzeniem wykonania zawieszony warunkowo kary pozbawienia wolności, sprawcy popełnionego w okresie próby

przestępstwa podobnego, którego sąd skazał ponownie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Obrońca skazanego w skierowanym do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosku o wniesienie kasacji zarzucił rażące naruszenie prawa dowodząc, że obligatoryjne zarządzenie wykonania zawieszanej kary jest dopuszczalne tylko w wypadku orzeczenia za popełnione w okresie próby przestępstwo podobne na karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Ponowne orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania dowodzi bowiem pozytywnej oceny osobowości sprawcy i uznania przez sąd, iż nie wymaga on resocjalizacji w warunkach zakładu karnego. Powołuje się przy tym autor wniosku o kasację na analogiczną sprawę, w której ten sam sąd nie zarządził wykonania zawieszanej kary z powodów wyżej wskazanych oraz na pogląd Andrzeja Zolla, wyrażony w komentarzu do części ogólnej kodeksu karnego (W-wa 1994, t. 6 do art. 78 § 1 kk - str. 428), według którego w przypadku orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz innych kar nieizolacyjnych wchodzi w grę jedynie fakultatywne zarządzenie wykonania kary przewidziane w art. 78 § 2 kk.

Faktem jest, że przepis art. 78 § 1 kk mówi jedynie o prawomocnym orzeczeniu kary pozbawienia wolności, jako warunku obligatoryjnego zarządzenia wykonania zawieszanej uprzednio kary, co zdaje się oznaczać, że chodzi zarówno o karę bezwzględnego pozbawienia wolności, jak też o karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Brak jednakże wyraźnego zakazu warunkowego zawieszenia kary w wypadku popełnienia w okresie próby przestępstwa podobnego do poprzedniego, jak to czyni ustawodawca w art. 73 § 3 kk - w stosunku do osób określonych w art. 60 § 1 i 2 wskazuje na możliwość ponownego warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, mimo popełnienia w okresie próby podobnego do poprzedniego przestępstwa. Orzeczenia niekiedy słusznego, z uwagi na okoliczności danej sprawy a równocześnie świadczącego o niekonsekwencji. Mimo bowiem, że prognoza kryminologiczna w odniesieniu do sprawcy okazała się nietrafna, to sąd ponownie stosuje warunkowe zawieszenie wykonania kary.

Niekonsekwencję tę dobitnie ilustruje sytuacja, w której zachodzi konieczność zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary w poprzedniej sprawie, przy jednoczesnym zastosowaniu dobrodziejstwa tej instytucji w następnej sprawie, mimo wątpliwości co do słuszności takiego orzeczenia. Korekta tego orzeczenia w trybie kasacyjnym nie wchodzi w rachubę, przy braku bowiem wyraźnego zakazu stosowania w opisanej sytuacji przepisu art. 78 § 1 kk nie można podnieść zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego warunkującego wniesienie kasacji.

Jak się wydaje - wyjściem w tej sytuacji byłoby przyjęcie, że przepis art. 78 § 1 kk, obligujący do zarządzenia wykonania zawieszanej kary stosuje się tylko w wypadku prawomocnego orzeczenia kary bezwzględnego pozbawienia wolności za popełnione w okresie próby przestępstwo podobne. A wobec nie dość precyzyjnego sformułowania omawianego przepisu udzielenie odpowiedzi na postawione pytanie staje się niezbędne.

prof. dr Adam ZIELIŃSKI